

PROSLOV ČETVRTOMU HRVATSKOM NERETVANSKOM ZBORNIKU

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji *Hrvatskoga neretvanskog zbornika*, drage Neretvanke i dragi Neretvani i prijatelji Neretve, evo vam po četvrti put Društvo Neretvana i prijatelja Neretve u Zagrebu, poglavito uredništvo HNZ-a, nudi obilje neretvanskoga štiva, zanimljiva i ponad svega poučna. Dapače, tekstovi koji se objelodanjuju u ovome broju i brojevima prije ovoga donose nam u većini slučajeva otkrivalačke sadržaje koji su dosada bili uglavnom nepoznati i koji nas nedvojbeno obogaćuju. Pisani su značajki i zasigurno su prinos saznanju o Neretvi, koju na žalost još uvijek nedostatno poznajemo. Dosta je tekstova koji su popularnijega sadržaja, a i oni su uvijek pisani na osnovi činjenica, pa i onda kada su humoristi. I takvi bilježe život Neretvana, bilo da se događao u Komin, bilo u Trebižatu. Kada velimo da se nedostatno poznajemo, mi govorimo iz položaja u kojemu se Neretva i Neretvani nalaze misleći odreda na sve njezine dijelove. A HNZ upravo svakim tekstom u njemu objelodanjenim osvjetljava kako povijesnu dimenziju Neretve, tako i ovodobnu sudbinu Neretve i Neretvana. Držimo da je to naš važan prinos današnjemu trenutku Neretve – Grada Neretve – kako je mi doživljavamo i osjećamo je njezinom nasušnom potrebom. Jer gledamo već petnaestak godina od prestanka protuhrvatskoga rata kako se neretvanske općine i gradovi brinu samo o sebi i ne pomišljajući na zajedničku sudbinu koja ih je do jučer vezala. U zlu ih povezivala. Do jučer životno povezani, u obrani doma i domovine, u vojnim bolnicama, u učilištima... Danas se ni u slavljinama ne sjetimo jedni drugih, hrvatskih općina i gradova, žitelja im koji su nam najbliži susjedi. Da, „Gornji horizonti“ možda će nas opet povezati, kada nevolje zaprijete, na život i smrt, vezat će nas kao braću, a do tada kao da ne želimo shvatiti da smo svoji. I na svome! Ipak, gledamo li prema podacima iz rada dr. sc. Žarka Dugandžića, objavljenoga u ovom broju, prema podrijetlu udatih žena i oženjenih muškaraca u župi Desne, iz pokazatelja zaključenih brakova, kako onda, tako još i više danas, vidjet ćemo da ne postoje granice koje bi priječile da Grad Neretva živi i donosi nove živote.

I ovaj put na prvome mjestu donosimo tekst iz Domovinskoga rata *Iz nenapisanoga dnevnika jednoga ratnog veterana* jer shvaćamo da je upravo svehrvatski obrambeni Domovinski rat ono sveto mjesto u našem postojanju koje nas je ponovno izdiglo i osovilo u red samostalnih, suverenih i neovisnih država, koje nas je kao narod i državu vratilo u krug međunarodno priznatih naroda, s državom koja ponovno ima svoje mjesto na zemljovidu Europe i svijeta. Autor Julio Dominiković želi da ovu priču ispričanu iz njegova pera čitaju i naši čitatelji baš kao što drži da je *veoma važno da tu priču njegova djeca slušaju od njega, a ne od pripovjedača iz EU-a i Srbije*. Jer sve priče drukčije ispričane završavaju kao priča koja slijedi iz *Oproštajnog pisma Jure Kežića supruzi Anki iz dubrovačkoga i trebinjskoga zatvora* iz godine 1944. Pozivamo i druge da svoja sjećanja zabilježe, da dokumente koje posjeduju na neki način objelodane kako bi mogli postati znani svima jer svako je sjećanje kao i dokument, neponovljivo.

U zborniku donosimo tekstove mr. sc. Radoslava Dodiga *Publike Vatinije u Naroni* i Ivana Volarevića *Dolina rijeke Neretve u vrijeme seobe naroda*, *Geološki prikaz i rudarstvo širega područja doline Neretve* Miroslava Damića, *Ekološko stanje rijeke Neretve* dr. sc. Marija Šiljega, *Oralno zdravlje srednjovjekovnih stanovnika Šarić Struge* dr. sc. Marina Vodanovića, spominjani rad dr. sc. Žarka Dugandžića *Nupcijalitet župe Desne 1870. – 1880.*, radove dr. sc. Domagoja Vidovića *Zavičaj i podrijetlo Ruđera Bošković u svjetlu hrvatsko-srpskih odnosa u istočnoj Hercegovini* i *Slivanjska naselja i prezimena*, dva priloga dr. sc. Ivana Jurića... Svi nam ti radovi, osim što znanstveno prinosu osvjetljavanju problema Neretve, govore i o znanstvenome potencijalu ljudi rođenih na području Neretve. Nadamo se da će se i drugi naši znanstvenici javiti svojim priložima u HNZ-u te da će se i oni koji su obećali suradnju u ovome broju javiti u kojemu od sljedećih naših brojeva. S jednakom

radošću očekujemo i svaki drugi prinos jer su za živost našega zbornika nezamjenjivi radovi Marija Talajića, mr. sc. Zorislava Kaleba, Ivica Puljana, Marije Marinović, Dragana Jurkovića Bokina, Ivana Jukića, fra Gabrijela Hrvatina Jurišića, dr. sc. Zdravka Kapovića i Aide Bjeliš, Ljube Krmeka, Kažimira Vrankića, Dajane Kuraje, Nikole Grmoje, Ane Čarapine i Marija Udženije.

Hvala svima, dosadašnjim i budućim suradnicima i čitateljima što svojim radovima i širenjem glasa o Hrvatskomu neretvanskom zborniku prenose istinu o sebi, o nama, o Neretvi kao vječitoj hrvatskoj sastojnici.

Stjepan Šešelj, Zagreb

DRUŠTVO NERETVANA I PRIJATELJA NERETVE U ZAGREBU

Za nakladnika:

Luka Vlahović

Glavni urednik:

Stjepan Šešelj

Zamjenik glavnoga urednika:

Domagoj Vidović

Tehnički urednik:

Vedran Damić

Uredništvo:

Luka Vlahović, Vedran Damić, Stjepan Šešelj, Domagoj Vidović,
Zdravko Kapović, Dragan Jurković

Lektori:

Ana Mihaljević, Anđela Vidović, Domagoj Vidović

Korektor:

Domagoj Vidović

Likovno rješenje korica:

Marijana Čurčić Baldini

Grafičko oblikovanje i prijelom:

Miljenka Stanković